

OD REDAKCJI

Joanna Grzegorzcyk

Nowe kryteria i tryb przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę

4 sierpnia 2005 roku Minister Nauki i Informatyzacji wydał rozporządzenie w sprawie nowych kryteriów oraz trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę [1, 2]. Warto również nadmienić, iż po powołaniu nowego Rządu RP z dniem 31 października 2005 roku, w wyniku przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Informatyzacji utworzono Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Przy przyznawaniu środków finansowych jednostkom naukowym uwzględnia się ocenę dotychczasowej działalności tych jednostek określoną za pomocą kategorii jednostki naukowej w skali od 1 do 5. Im niższą wartość liczbową posiada dana jednostka naukowa, tym wyższa jest jej ocena, a tym samym wyższe dofinansowanie jej działalności naukowej z budżetu państwa.

Oceny jednostki naukowej dokonuje się raz na 4 lata na podstawie informacji zawartych w corocznie składanych ankietach przez jednostki naukowe wg ściśle ustalonego wzoru. Przy ocenie jednostki naukowej uwzględnia się następujące kryteria:

- 1) aktywność jednostki,
- 2) wyniki działalności naukowej,
- 3) zastosowanie praktyczne wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Ocena jednostki ma charakter parametryczny i jest dokonywana przy uwzględnieniu liczby punktów otrzymanych za poszczególne rodzaje działalności jednostki naukowej.

W zakresie aktywności jednostki naukowej ocenia się:

- a) rozwój kadry naukowej,
- b) posiadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych,
- c) posiadanie laboratoriów z akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji lub innych równorzędnych,
- d) liczbę zrealizowanych projektów badawczych, celowych oraz objętych programami międzynarodowymi,

- e) nagrody i wyróżnienia.

W zakresie wyników działalności naukowej ocenia się:

- a) publikacje w czasopismach recenzowanych autorstwa pracowników jednostki naukowej,
- b) monografie naukowe i podręczniki akademickie autorstwa pracowników jednostki naukowej;

W zakresie zastosowań praktycznych wyników badań naukowych i prac rozwojowych ocenia się:

- a) nowe technologie, wyroby, systemy, usługi i metody,
- b) wdrożenia wyrobu finalnego,
- c) patenty.

Każde z powyższych osiągnięć ma przyznaną określoną wartość punktową, których łączna ilość wpływa na końcową ocenę jednostki naukowej.

TABELA 1. Punkty przyznawane za autorstwo lub redakcję monografii naukowej, podręcznika akademickiego

Monografia lub podręcznik akademicki	
w języku angielskim	12–24 pkt
w języku polskim lub innym nieangielskim	6–20 pkt
Rozdział w monografii lub podręczniku akademickim	
w języku angielskim	do 12 pkt
w języku polskim lub innym nieangielskim	do 6 pkt
Redakcja monografii lub podręcznika akademickiego	
	5–10 pkt

Liczbę punktów za autorstwo lub redakcję monografii, podręcznika akademickiego określa jednostka naukowa według własnej oceny wartości tych wydawnictw, w ramach przedstawionych w tabeli 1 przedziałów punktacji.

Łączna liczba punktów za poszczególne rozdziały nie może przekraczać liczby punktów przyznanych za całość monografii. Punktacji nie podlegają (poza wymienionymi na liście KBN): skrypty, wznowienia, zeszyty naukowe, biuletyny, streszczenia, przeglądy, doniesienia.

Autorstwo publikacji w recenzowanym czasopiśmie zakwalifikowano do jednej z trzech kategorii:

- 1) publikacja w czasopiśmie z listy filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej,
- 2) publikacja w innym czasopiśmie zagranicznym lub czasopiśmie polskim o zasięgu co najmniej krajowym,
- 3) publikacja w czasopiśmie krajowym o zasięgu lokalnym.

Liczba punktów za publikacje określana jest na podstawie liczby punktów przypisanych wybranym czasopismom. Zaktualizowana lista czasopism wraz z ich punktacją znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki. Składa się ona z dwóch części: czasopism z listy filadelfijskiej i czasopism, których rejestr został sporządzony na podstawie list zespołów Komitetu Badań Naukowych – KBN [1, 2]. Lista Filadelfijska jest wykazem czasopism indeksowanych w bazach tworzonych przez Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii (Institute for Scientific Information – ISI), który jest producentem kilkunastu baz danych, głównie bibliograficznych [3]. Zawiera on ogół tytułów czasopism odnotowanych we wszystkich kilkunastu bazach danych ISI z dokładnymi danymi bibliograficznymi czasopisma. Na liście tej nie ma zamieszczonych współczynników Impact Factor (IF). Czasopisma z listy filadelfijskiej posiadają największą liczbę punktów: 24, 20, 15 lub 10 odpowiednio do wielkości IF z 2004 roku.

Pozostałe czasopisma zagraniczne i polskie, które nie znalazły się na aktualnej liście ministerstwa, mogą otrzymać odpowiednie wartości punktów, jeśli należą do odpowiednich kategorii, tabela 2. Jeśli czasopisma były objęte listą punktową obowiązującą w latach 2001–2004, obecna liczba punktów nie może być mniejsza niż dotychczasowa. Jeśli natomiast nie były nią objęte w latach 2001–2004, punkty za publikację można otrzymać jedynie po pozytywnej ocenie tych wydawnictw przez zespoły oceniające Komisji Badań na Rzecz Rozwoju Nauki.

TABELA 2. Pozostałe czasopisma zagraniczne i polskie

czasopisma jednostek naukowych 1 kategorii	4 pkt
czasopisma jednostek naukowych 2 kategorii	3 pkt
czasopisma jednostek naukowych 3 kategorii	2 pkt
publikacje w języku angielskim z konferencji międzynarodowej cyklicznej	3 pkt
czasopisma zagraniczne lub polskie o zasięgu co najmniej krajowym	3 pkt
czasopisma recenzowane w języku polskim o zasięgu lokalnym	1 pkt

W tabeli 3 podano przykłady punktacji najpopularniejszych polskich czasopism z dziedziny fizjoterapii.

Tabela 3. Aktualna punktacja najpopularniejszych czasopism z dziedziny fizjoterapii

Fizjoterapia Polska	5 pkt
Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja	5 pkt
Fizjoterapia	3 pkt
Postępy Rehabilitacji	3 pkt
Rehabilitacja Medyczna	3 pkt

UWAGI

1. Publikacja jest oceniana jako dorobek danej jednostki naukowej, jeżeli autor (pracownik tej jednostki) podaje w publikacji ją jako swoje miejsce pracy (tzw. afiliacja). Jeżeli autor podaje kilka afiliacji, przyznana liczbę punktów dzieli się odpowiednio.
2. Publikacje i monografie liczone są z wagą 1, jeśli 50% lub więcej autorów jest zatrudnionych w ocenianej jednostce, w innym przypadku waga ta jest równa ułomkowi liczby autorów [1].
3. W przypadku publikacji wieloautorских opublikowanych w najbardziej prestiżowych czasopismach (24 punkty na załączonej liście) wartość punktową tych czasopism normalizuje się w taki sposób, że ostateczna liczba punktów za publikację zespołową (podana w karcie osiągnięć jednostki) wynosi 24 punkty, jeśli liczba autorów z danej jednostki jest równa co najmniej połowie liczby wszystkich autorów, 15 punktów, jeśli jest to mniej niż połowa, ale nie mniej niż 1/4, zaś 6 punktów w pozostałych przypadkach. Powyższa reguła jest wyrazem wspierania udziału polskich grup badawczych w międzynarodowych konsorcjach naukowych generujących wyniki badawcze na najwyższym światowym poziomie [1].

Na zakończenie pragnę poinformować, że powyższe zasady oceny jednostek naukowych zostały skrytykowane na Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w listopadzie 2005 roku. Czy przedstawione rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji utrzyma się w prezentowanej wersji, zależy między innymi od obecnego ministra.

PIŚMIENNICTWO

1. <http://www.mnii.gov.pl/>
2. http://www.univ.rzeszow.pl/dzial_nauki.php
3. <http://www.isinet.com/journa>

Joanna Grzegorzcyk
ul. Jagiellońska 32/6
35-025 Rzeszów
tel. 603 373 085
wieslawg@pro.onet.pl